

FUNDACJA
DOBROBYT

przemoc, której nie chcemy

PORADNIK

Poradnik powstał w ramach
Kampanii Biała Wstążka.

***PORADNIK DLA KOBIET
DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY
oraz osób, które chcą skutecznie
reagować***

**KAMPANIA BIAŁA WSTAŻKA
STOP PRZEMOCY WOBEC
KOBIET**

Opracowanie merytoryczne i redakcja:

Katarzyna Rutkowska

Fundacja Dobrobyt, 2025

Prawa autorskie i zasady korzystania

Poradnik „Przemoc, której nie chcemy” jest materiałem **całkowicie bezpłatnym**, stworzonym, by wspierać kobiety i edukować społeczność.

Wszelkie treści publikacji są **chronione prawem autorskim**.

Możesz je udostępniać, jeśli chcesz pomóc innym — prosimy jedynie o:

- zachowanie integralności tekstu,
- niezmiianie merytorycznego charakteru treści,
- podanie źródła:

Fundacja Dobrobyt – www.fundacjadobrobyt.org.pl

Wykorzystywanie materiału **w celach komercyjnych**, odpłatnych lub marketingowych jest **zabronione**.

SPIS TREŚCI

Wstęp

ROZDZIAŁY

Rozdział 1. Czym jest przemoc wobec kobiet?

Rozdział 2. Rodzaje przemocy i jak je rozpoznać

Rozdział 3. Prawa osoby doświadczającej przemocy

Rozdział 4. Procedury i reakcje instytucji

Rozdział 5. Gdzie szukać pomocy? (Polska + lokalnie)

Rozdział 6. Jak reagować, gdy jesteś świadkiem przemocy?

Rozdział 7. Dlaczego kobieta nie odchodzi?

Rozdział 8. Jak rozmawiać z kobietą, która doświadcza przemocy?

Rozdział 9. Mity o przemocy wobec kobiet

Rozdział 10. Cykl przemocy i zachowania sprawcy

Rozdział 11. Plan bezpieczeństwa

Rozdział 12. Wsparcie mężczyzn – dlaczego jest ważne?

Rozdział 13. Co możesz zrobić dziś?

Zakończenie

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. Numery alarmowe i kontakty

Załącznik 2. Mapa miejsc pomocy (opisowa)

Załącznik 3. Wzór notatki z incydentu przemocy

Załącznik 4. Checklista „Czy to przemoc?”

Załącznik 5. Mini Plan Bezpieczeństwa

WSTĘP

Przemoc wobec kobiet wciąż jest jedną z najbardziej bolesnych i jednocześnie najmniej widocznych form cierpienia w naszym społeczeństwie. Dzieje się po cichu, za zamkniętymi drzwiami, w miejscach, które powinny być przestrzenią spokoju i bezpieczeństwa.

Dotyka kobiet w każdym wieku, w każdym środowisku, w każdej relacji.

A jednak przez lata była tematem pomijanym, bagatelizowanym, obarczonym wstydem i poczuciem winy – zwłaszcza po stronie kobiet, które jej doświadczają.

Kampania Biała Wstążka powstała po to, aby to zmienić.

To największa na świecie inicjatywa przeciw przemocy wobec kobiet, zapraszająca wszystkich – a szczególnie mężczyzn – do symbolicznego sprzeciwu i realnej reakcji.

To także przestrzeń refleksji, rozmowy i budowania świadomości, że przemoc nie jest „sprawą prywatną”, lecz naruszeniem podstawowych praw człowieka.

Ten poradnik został stworzony, aby:

- nazwać i wyjaśnić zjawiska, o których mówi się zbyt rzadko,
- dać kobietom wiedzę i język do opisania własnych doświadczeń,
- pokazać, jakie prawa przysługują osobom doświadczającym przemocy,
- wskazać instytucje i sposoby uzyskania pomocy,
- wesprzeć świadków w reagowaniu,
- obalić mity, które latami utrwały milczenie,
- zaoferować praktyczne narzędzia i plan działania w sytuacji zagrożenia.

To nie jest poradnik o „problemach rodzinnych”. To poradnik o godności, szacunku i prawie do życia bez lęku.

Każda kobieta ma prawo:

- czuć się bezpiecznie,
- być traktowana z szacunkiem,
- otrzymać ochronę i wsparcie,
- mówić własnym głosem,
- być wysłuchaną i uwierzoną.

Każdy z nas ma wpływ na to, by przemoc przestała być tabu. Nasze reakcje, nasze słowa i nasza wrażliwość mogą stać się początkiem zmiany. Niech ten poradnik będzie światłem w miejscach, gdzie przez lata panowała cisza. Niech stanie się wsparciem i drogowskazem – dla kobiet, które potrzebują pomocy, i dla osób, które mogą tę pomoc zaoferować.

ROZDZIAŁ 1: Czym jest przemoc wobec kobiet?

Przemoc wobec kobiet to nie tylko agresja fizyczna.

To każdy rodzaj działania lub zaniechania, które **narusza godność, wolność, poczucie wartości, integralność psychiczną lub fizyczną kobiety.**

To zachowania, które mają na celu **kontrolę, zastraszenie, upokorzenie lub podporządkowanie.**

Przemoc nie jest jednorazowym „wybuchem emocji”.

To **proces**, który rozwija się stopniowo i systematycznie.

Jest narzędziem władzy — a nie efektem „stresu”, „złego dnia” czy „charakteru”.

1. Przemoc jest naruszeniem praw człowieka

Każda kobieta ma prawo do:

- życia bez lęku,
- szacunku,
- ochrony prawnej,
- wolności podejmowania decyzji,
- nienaruszalności fizycznej i psychicznej.

Każde zachowanie, które odbiera jej te prawa — jest przemocą.

2. Przemoc jest umyślna

Sprawca może tłumaczyć swoje zachowania:

- alkoholem,
- stresem,
- zazdrością,
- „prowokacją”,
- dzieciństwem,
- „emocjami”,
- trudną sytuacją.

Ale przemoc **zawsze jest wyborem**, nigdy „pomysłem chwili”.

To narzędzie kontroli, którego sprawca używa, aby:

- dominować,
- wymuszać posłuszeństwo,

- zastraszać,
- podporządkować partnerkę.

3. Przemoc najczęściej zaczyna się subtelnie

Rzadko zaczyna się od uderzenia.

Częściej wygląda tak:

- kontrolujące „troskliwe” pytania,
- drobne żarty raniące kobietę,
- narzekanie na jej zachowanie,
- izolowanie od znajomych,
- zarządzanie jej czasem,
- decydowanie, jak ma wyglądać,
- wywieranie presji emocjonalnej.

Te zachowania stopniowo odbierają wolność i pewność siebie.

4. Przemoc dzieje się najczęściej tam, gdzie powinna być miłość

Badania pokazują, że największe ryzyko przemocy wobec kobiet występuje:

- w związkach intymnych,
- w małżeństwach,
- w relacjach „na lata”,
- tam, gdzie jest emocjonalna zależność.

Miłość nie chroni przed przemocą.

Przemoc często podaje się za miłość.

5. Przemoc to nie jest konflikt

W konflikcie:

- obie strony są równe,
- obie mają głos,
- celem jest rozwiązanie problemu.

W przemocy:

- jest **sprawca i ofiara**,

- jest **lęk**,
- jest **dominacja**,
- jest **cykliczność**,
- celem jest **kontrola**, nie dialog.

Te dwa zjawiska nie mają ze sobą nic wspólnego.

6. Przemoc wobec kobiet bywa niewidoczna dla otoczenia

Kobiety często:

- ukrywają przemoc,
- wstydzą się mówić,
- boją się reakcji otoczenia,
- wierzą w manipulacje sprawcy,
- boją się utraty dzieci lub domu,
- obwiniają siebie.

Dlatego tak ważne jest, abyśmy potrafili dostrzec sygnały:

- nagła izolacja,
- zmiana zachowania,
- wycofanie,
- niepewność,
- lęk,
- przesadna kontrola partnera,
- wyciszenie w towarzystwie,
- nieadekwatne usprawiedliwienia.

Przemoc nie zawsze „wygląda” jak przemoc.

7. Najważniejsza prawda

Przemoc nigdy nie jest winą kobiety.

Niezależnie od:

- jej zachowania,
- emocji,

- słów,
- wyglądu,
- sytuacji życiowej,
- statusu,
- charakteru.

 Odpowiedzialność za przemoc zawsze leży po stronie sprawcy.

ROZDZIAŁ 2: Rodzaje przemocy i jak je rozpoznać

Przemoc wobec kobiet może przyjmować różne formy.

Nie zawsze zostawia siniaki.

Często jej najgłębsze rany są niewidoczne dla oka, ale dotyczą emocji, psychiki, godności i poczucia wartości.

Poniżej znajdziesz najważniejsze rodzaje przemocy oraz ich typowe sygnały.

1. Przemoc fizyczna

To nie tylko bicie.

Obejmuje m.in.:

- popychanie, szarpanie, szturchanie,
- duszenie, uderzanie, policzkowanie,
- ciągnięcie za włosy, blokowanie drogi,
- rzucanie przedmiotami, niszczenie rzeczy,
- zamykanie w pomieszczeniach,
- pozbawianie snu, jedzenia, leków,
- „karanie ciszą”, izolowanie wbrew woli.

Sygnały: siniaki ukrywane pod ubraniem, wyjaśnienia typu „uderzyłam się”, lęk przed partnerem, nagłe spadki nastroju.

2. Przemoc psychiczna

Najczęstsza i najtrudniejsza do rozpoznania.

Niszczy od środka.

Obejmuje:

- wyśmiewanie, poniżanie, krytykowanie,
- groźby, zastraszanie, szantaż emocjonalny,
- gaslighting – podważanie pamięci, percepcji, uczuć,
- izolację od rodziny i znajomych,
- kontrolowanie ubioru, sposobu mówienia, aktywności,
- ciche dni jako forma kary, obwinianie za wszystko,
- odbieranie prawa do emocji.

Sygnaty: poczucie winy, niepokój, wycofanie, lęk przed „zrobieniem czegoś źle”, utrata pewności siebie.

3. Przemoc ekonomiczna

Polega na kontrolowaniu finansów, ograniczaniu dostępu do pieniędzy lub wykorzystaniu zależności ekonomicznej.

Obejmuje:

- zakaz pracy,
- odbieranie zarobionych pieniędzy,
- kontrolowanie wydatków, paragonów, zakupu jedzenia,
- zaciąganie kredytów na partnerkę,
- niewywiązywanie się ze zobowiązań finansowych, które potem obciążają kobietę,
- szantaż ekonomiczny: „Jak odejdziesz, będziesz żyła pod mostem”.

Sygnaty: brak pieniędzy na podstawowe potrzeby, strach przed wydawaniem, proszenie o „drobne na jedzenie”.

4. Przemoc seksualna

To wszelkie zachowania seksualne wymuszone, niechciane lub narzucane.

Obejmuje:

- wymuszony seks,
- seks pod presją lub groźbą,
- wymuszanie określonych praktyk,
- odmawianie używania zabezpieczeń,

- zmuszanie do oglądania materiałów pornograficznych,
- dotykanie bez zgody,
- gwałt małżeński – w Polsce **również jest przestępstwem.**

Sygnaty: wstyd, unikanie dotyku, napięcie w ciele, trudność w mówieniu o relacji, płacz po stosunku.

5. Przemoc cyfrowa (cyberprzemoc)

Coraz częstsza forma nadużyć.

Obejmuje:

- kontrolowanie telefonu, maili, social mediów,
- instalowanie aplikacji śledzących,
- przymusowe udostępnianie haseł,
- nękanie wiadomościami lub telefonami,
- groźenie ujawnieniem prywatnych zdjęć,
- publikowanie treści bez zgody.

Sygnaty: partner „zawsze wszystko wie”, kobieta boi się telefonu, nagłe usuwanie profili.

6. Przemoc emocjonalna i relacyjna

Najbardziej niszcząca na długą metę.

Obejmuje:

- wycofywanie miłości, nagłe odrzucanie,
- manipulowanie uczuciami,
- karanie samotnością, chłodem, odcięciem,
- prowokowanie konfliktów, by potem „ratować”,
- zmienność nastrojów – od czułości po agresję,
- wytwarzanie chaosu emocjonalnego.

Sygnaty: kobieta „nie wie, czego się spodziewać”, stale próbuje „zastąpić” na spokój.

7. Zaniedbanie

Może dotyczyć:

- zdrowia,

- podstawowych potrzeb,
- opieki nad dziećmi,
- wsparcia w chorobie, ciąży lub połogu.

Zaniedbanie to świadome ignorowanie potrzeb kobiety lub narażanie jej na ryzyko.

8. Współwystępowanie przemocy

Przemoc **prawie nigdy nie występuje samotnie.**

Najczęściej łączy się w kilka form:

- psychiczna + ekonomiczna
- psychiczna + fizyczna
- emocjonalna + seksualna
- izolacja + gaslighting + kontrola

To właśnie połączenia sprawiają, że kobieta czuje się bezradna i uwięziona.

 ***Każda forma przemocy jest poważna.
Każda jest naruszeniem godności.
Każda zasługuje na reakcję.***

ROZDZIAŁ 3: Prawa osoby doświadczającej przemocy

Kobieta doświadczająca przemocy **nie musi udowadniać, że zasługuje na ochronę.**

Ochrona przysługuje jej z mocy prawa.

Państwo, instytucje, służby i organy ścigania mają prawny obowiązek reagować — niezależnie od tego, czy przemoc trwa od lat, czy wydarzyła się po raz pierwszy.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze prawa, jakie ma osoba doświadczająca przemocy w Polsce.

1. Prawo do natychmiastowej ochrony

Kobieta ma prawo zostać natychmiast chroniona przed sprawcą, w tym poprzez:

- **Nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania przez sprawcę**
Policja może wydać taki nakaz na miejscu interwencji i egzekwować go przez 14 dni (z możliwością przedłużenia przez sąd).
- **Zakaz zbliżania się**
- **Zakaz kontaktowania się**

- **Zakaz wstępu do miejsca zamieszkania**

Te środki mogą zostać nałożone **bez zgody sprawcy**.

2. Prawo do wzywania Policji ilekroć odczuwa zagrożenie

Kobieta może wzywać Policję:

- przy każdym akcie przemocy,
- przy groźbach,
- przy zastraszaniu,
- gdy czuje się zagrożona.

Policja ma obowiązek interweniować i sporządzić dokumentację.

3. Prawo do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”

Kobieta nie musi sama składać wniosku.

Procedurę może rozpocząć:

- Policja,
- pracownik socjalny,
- lekarz,
- pedagog,
- nauczyciel,
- przedstawiciel oświaty.

Założenie Niebieskiej Karty **nie wymaga zgody osoby doświadczającej przemocy** i nie wymaga zgłoszenia przestępstwa.

4. Prawo do bezpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej

W Polsce osoba doświadczająca przemocy ma prawo do:

- bezpłatnego poradnictwa prawnego,
- wsparcia psychologicznego,
- konsultacji specjalistów,
- pomocy pracownika socjalnego,
- wsparcia interwencyjnego.

Pomoc jest bezpłatna niezależnie od dochodu.

5. Prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa

Kobieta może zgłosić przemoc:

- na Policji,
- w Prokuraturze,
- telefonicznie,
- pisemnie,
- ustnie do protokołu.

Zgłoszenie:

- **nie wymaga świadków,**
- **nie wymaga dowodów na miejscu,**
- **nie może być zignorowane.**

6. Prawo do bezpiecznego schronienia

Jeżeli kobieta jest zagrożona, ma prawo do natychmiastowego umieszczenia w:

- ośrodka interwencji kryzysowej,
- specjalistycznym ośrodku wsparcia,
- hostelu dla ofiar przemocy,
- innym miejscu zapewniającym czasowe bezpieczeństwo.

Schronienie obejmuje również dzieci.

7. Prawo do alimentów i zabezpieczenia potrzeb dzieci

Sprawca ma obowiązek:

- łożyć na utrzymanie dzieci,
- łożyć na utrzymanie rodziny,
- ponosić odpowiedzialność finansową niezależnie od rozstania.

Kobieta może uzyskać:

- alimenty,
- zabezpieczenie alimentacyjne,
- dodatkowe świadczenia w sytuacjach kryzysowych.

8. Prawo do badań lekarskich i dokumentacji obrażeń

Każda kobieta może:

- zgłosić się do lekarza w celu udokumentowania urazów,
- otrzymać zaświadczenie lekarskie o obrażeniach,
- żądać dokumentacji do postępowania karnego.

Zaświadczenie to bywa kluczowe w sprawach sądowych.

9. Prawo do poufności

Służby pomagające kobiecie mają obowiązek zachować poufność:

- miejsca pobytu,
- informacji o sytuacji,
- szczegółów procedury.

To prawo chroni przed eskalacją przemocy.

10. Prawo do godnego traktowania

Nikt — żaden urzędnik, policjant, lekarz, pracownik socjalny — **nie ma prawa:**

- oceniać kobiety,
- obwiniać jej,
- podważać jej relacji,
- sugerować, że "przesadza",
- zachęcać do powrotu do sprawcy.

Osoba doświadczająca przemocy ma prawo do:

- zrozumienia,
- wsparcia,
- wysłuchania,
- powagi w traktowaniu zgłoszenia.

 ***Kobieta doświadczająca przemocy ma prawa — nie prośby.
To instytucje mają obowiązek działać.***

ROZDZIAŁ 4: Procedury i reakcje instytucji

Kiedy kobieta doświadcza przemocy, często nie wie, **jakie działania podejmują służby**, kto ma obowiązek reagować, co dzieje się po zgłoszeniu i czy będzie bezpieczna.

Ten rozdział wyjaśnia krok po kroku, jak działają najważniejsze instytucje.

1. Procedura „Niebieskiej Karty” – co to jest i jak działa?

„Niebieska Karta” to **oficjalna procedura ochrony osób doświadczających przemocy**, uruchamiana bez względu na zgodę osoby pokrzywdzonej.

Może ją wszcząć:

- Policja
- Pracownik socjalny
- Nauczyciel, pedagog, psycholog szkolny
- Pracownik ochrony zdrowia
- Przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Co ważne:

Kobieta **nie musi składać wniosku**.

Procedurę uruchamia przedstawiciel instytucji, który dostrzega przemoc lub ma podejrzenie, że występuje.

1.1. Etapy procedury Niebieskiej Karty

Etap A – Interwencja i formularz NK-A

- Dotyczy pierwszego kontaktu ze służbami.
- Policjant / pracownik socjalny wypełnia dokument NK-A.
- Kobieta opisuje sytuację (może odmówić wypowiedzi – procedura i tak rusza).
- Sporządzana jest notatka z interwencji.

Etap B – Spotkanie zespołu interdyscyplinarnego

W gminie powołuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, który składa się z:

- pracownika socjalnego,
- funkcjonariusza Policji,
- przedstawiciela szkoły,
- psychologa,

- kuratora,
- innych specjalistów.

Zespół analizuje sytuację i planuje działania ochronne.

Etap C – Formularz NK-B i rozmowa z kobietą

Kobieta zostaje zaproszona na spotkanie.

Rozmowa służy temu, aby:

- ocenić zagrożenie,
- ustalić jej potrzeby,
- zaproponować pomoc psychologiczną, prawną, socjalną,
- przygotować plan bezpieczeństwa.

Etap D – Praca ze sprawcą (NK-C)

Sprawca również dostaje wezwanie.

Może:

- otrzymać zakaz zbliżania i kontaktowania,
- zostać zobowiązany do terapii,
- być objęty nadzorem kuratora.

Etap E – Zakończenie procedury

Procedura kończy się dopiero wtedy, gdy:

- ustaje zagrożenie,
- sytuacja kobiety jest stabilna,
- zespół uzna, że nie ma ryzyka przemocy.

2. Jak reaguje Policja?

Policja ma obowiązek reagować **za każdym razem**, gdy kobieta czuje się zagrożona.

Może:

- zatrzymać sprawcę do 48 godzin,
- wydać natychmiastowy nakaz opuszczenia mieszkania,
- nałożyć zakaz zbliżania i zakaz kontaktowania,
- przeprowadzić interwencję w miejscu zamieszkania,
- sporządzić dokumentację pomocną w sprawie karnej.

Policja nie może odmówić interwencji.
Nie może też „nakłaniać do dogadania się”.

3. Jak reaguje pracownik socjalny?

Pracownik socjalny:

- przeprowadza wywiad środowiskowy,
- ocenia sytuację rodzinno-bytową,
- informuje kobietę o jej prawach,
- pomaga w przygotowaniu planu bezpieczeństwa,
- może uruchomić wsparcie finansowe,
- współpracuje z zespołem interdyscyplinarnym,
- wszczyna procedurę Niebieskiej Karty, jeśli zachodzi podejrzenie przemocy.

4. Jak reagują lekarze i personel medyczny?

Lekarz ma obowiązek:

- udokumentować obrażenia w formie zaświadczenia,
- opisać stan zdrowia kobiety,
- zachować poufność,
- w razie zagrożenia życia — wezwać służby.

Dokumentacja medyczna jest silnym dowodem w sprawie karnej.

5. Jak reagują szkoły i placówki oświatowe?

Dyrektor, pedagog lub psycholog szkolny:

- mogą zgłosić podejrzenie przemocy,
- mogą wszcząć Niebieską Kartę,
- mają obowiązek chronić dzieci,
- współpracują z Policją i CUS,
- udzielają wsparcia psychologicznego dzieciom.

6. Co się dzieje po zgłoszeniu przemocy? – krok po kroku

1. Interwencja Policji lub zgłoszenie w innej instytucji
2. Dokumentacja zdarzenia

3. Uruchomienie procedury NK
4. Spotkanie z Zespołem Interdyscyplinarnym
5. Opracowanie planu pomocy
6. Możliwość nakazów wobec sprawcy
7. Monitorowanie sytuacji
8. Ustanie przemocy → zakończenie procedury

Kobieta **nigdy nie jest zostawiona sama** – przynajmniej formalnie system ma obowiązek działać aż do ustania zagrożenia.

 **Procedury nie mają osądzać kobiety.
Procedury mają ją chronić.**

ROZDZIAŁ 5: Gdzie szukać pomocy? (Polska + Milanówek + powiat)

Kobieta doświadczająca przemocy **nie musi radzić sobie sama**.

W Polsce działa wiele instytucji, które mają obowiązek udzielić wsparcia – **bezpłatnie, poufnie i niezależnie od sytuacji finansowej**.

Poniżej znajdziesz zestawienie miejsc, do których można zwrócić się o pomoc – zarówno ogólnopolskich, jak i **lokalnych: Milanówek, Grodzisk Mazowiecki i okolice**.

1. POMOC OGÓLNOPOLSKA

1.1. Niebieska Linia – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy

 800 120 002 (czynne całą dobę)

Pomoc psychologiczna, prawna, interwencyjna.

Również czat i poradnia mailowa.

1.2. Telefon Zaufania dla Kobiet doświadczających przemocy seksualnej

 22 828 11 12

1.3. Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

 116 111

1.4. Policja – numer alarmowy

 112

W sytuacji zagrożenia życia — zawsze dzwonimy.

1.5. Ośrodki Interwencji Kryzysowej (OIK)

Działają w każdym powiecie.

Zapewniają natychmiastowe schronienie, wsparcie psychologiczne, prawne i interwencyjne.

1.6. Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)

Placówki chroniące kobiety i dzieci w sytuacjach wysokiego ryzyka.

Można tam trafić bez skierowania.

2. POMOC LOKALNA — POWIAT GRODZISKI I OKOLICE

Poniżej wymieniam miejsca, które realnie działają w regionie.

2.1. Milanówek

Centrum Usług Społecznych w Milanówku (CUS)

 ul. Kościuszki 16

 22 755 86 35, 22 724 97 92, 22 724 90 83

CUS oferuje:

- wsparcie pracowników socjalnych,
- procedurę Niebieskiej Karty, pomoc psychologiczną,
- wsparcie interwencyjne.

Punkt Informacyjno-konsultacyjny

 ul. Krakowskiej 11A

 kom. +48 797 832 787

Komisariat Policji w Milanówku (podległość Grodzisk Maz.)

 ul. Literacka 13

 112, 997, 227583236, 7583161, fax 226042860

Interwencje, Niebieska Karta, nakaz opuszczenia mieszkania.

2.2. Grodzisk Mazowiecki

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Mazowieckim

 ul. T. Kościuszki 32a

 (22) 120 29 06

Pomoc pracownika socjalnego, poradnictwo, wsparcie rodzinne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)

 ul. Żyrardowska 19

 (22) 724-15-70, 734 43 10

Wsparcie dla rodzin, pomoc psychologiczna, kierowanie do ośrodków wsparcia.

2.3. Piastów- Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pruszkowie

Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

 ul. Ks. J. Popiełuszki 24

/wejście od ulicy Orzeszkowej /

 (22) 753-45-56, (022) 753-45-56

 Telefon interwencyjny: 516-995-287

Jeden z najlepiej działających w regionie.

3. POMOC NATYCHMIASTOWA – GDY ZAGROŻONE JEST ŻYCIE

W każdej sytuacji zagrożenia:

 112 – Policja / Pogotowie

 800 120 002 – Niebieska Linia

Zawsze można wezwać pomoc — nawet jeśli nie ma widocznych obrażeń, nawet jeśli kobieta nie jest pewna, „czy to na pewno przemoc”.

4. Pomoc psychologiczna i prawna

W naszym regionie dostępne są:

- psychologowie w CUS,
- psychologowie w OIK,
- prawnicy w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej (punkty w powiecie),
- psychologowie w szkołach (dla dzieci),
- **wsparcie telefoniczne ogólnopolskie.**

 22 668 70 00

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

 22 621 35 37

STOP – Telefon Centrum Praw Kobiet

Dla kobiet doświadczających przemocy i dyskryminacji

 600 070 717

Całodobowy telefon interwencyjny

Fundacja Centrum Praw Kobiet 24/7

PRZEMOC, ZANIEDBANIE, TRUDNE SYTUACJE RODZINNE

 22 27 61 72

Telefon Stowarzyszenia OPTA

Dla dzieci i nastolatków doświadczających zaniedbania lub przemocy 10:00–16:00

 PORADNICTWO, SYTUACJE KRYZYSOWE, PROBLEMY ŻYCIOWE

 22 828 12 95

Telefon Biura Porad Obywatelskich

 pn. 10:00–19:00, wt.–pt. 9:00–17:00

 22 484 88 01

Antydepresyjny Telefon Zaufania – ITAKA

 pon. i czw. 17:00–20:00

 Telefoniczna Porada Prawna

22/666-28-50 – poniedziałek, wtorek, godz. 17.00-21.00

800-120-002 – środa, godz. 18.00-22.00

5. Formy wsparcia, jakie kobieta może otrzymać

- Interwencja Policji
- Nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę
- Pomoc psychologiczna (bezpłatna)
- Pomoc prawna (bezpłatna)
- Schronienie
- Procedura NK
- Konsultacje rodzinne
- Wsparcie socjalne
- Terapia dla dzieci
- Wsparcie sądowe
- Dokumentacja medyczna

Kobieta **nigdy nie jest sama**, choć czasem tak się czuje.

 Pomoc jest. Działa.

I jest dla każdej kobiety — niezależnie od sytuacji, dochodu, wieku czy miejsca zamieszkania.

ROZDZIAŁ 6: Jak reagować, gdy jesteś świadkiem przemocy?

Świadkowie przemocy mają ogromną moc – mogą przerwać ciszę, która utrzymuje sprawcę w poczuciu bezkarności.

Nie zawsze można wejść między ludzi.

Ale **zawsze można zareagować.**

To, co zrobisz, może uratować komuś zdrowie, godność, a nawet życie.

1. Reagowanie nie oznacza narażania siebie

Wielu świadków obawia się, że interwencja jest równoznaczna z bezpośrednią konfrontacją ze sprawcą.

To nieprawda.

Reagowanie może być:

- **dyskretnym zgłoszeniem,**
- **telefonem na Policję,**
- **zauważeniem i nazwaniem problemu,**
- **propozycją pomocy kobiecie,**
- **przerwaniem spirali przemocy jednym zdaniem.**

Nie musisz być bohaterem – wystarczy być człowiekiem.

2. Gdy przemoc dzieje się „tu i teraz”

Jeżeli słyszysz:

- krzyki, odgłosy szarpaniny,
- płacz, słowa groźby,
- odgłosy uderzeń,

dzwoń natychmiast: 112.

Możesz powiedzieć:

- „Słyszę przemoc w mieszkaniu obok.”
- „Słyszę krzyki, płacz, hałas. Proszę o patrol.”
- „Ktoś jest w niebezpieczeństwie.”

Nie musisz znać nazwiska osób.

Nie musisz mieć dowodów.

Wystarczy Twój niepokój.

3. Gdy widzisz przemoc w miejscu publicznym

Możesz zareagować w sposób bezpieczny:

Metoda 3D – trzy możliwe formy interwencji

1. Direct – bezpośrednia reakcja (gdy jest bezpieczna)

- „Proszę przestać na nią krzyczeć.”
- „Czy wszystko w porządku?”
- „Zawołam pomoc.”

2. Distract – odwrócenie uwagi

- „Przepraszam, która jest godzina?”
- „Czy mogę prosić o pomoc?”
- Upuszczenie przedmiotu, zadanie pytania – cokolwiek, co przerwie sytuację.

3. Delegate – wezwanie wsparcia

- Zadzwoń po Policję.
- Poproś kogoś w pobliżu, by wezwał ochronę.
- Powiedz: „Proszę iść po pomoc, ja tu zostanę.”

4. Gdy podejrzewasz, że znajoma doświadcza przemocy

Często widać sygnały:

- izolację,
- lęk przed partnerem,
- napięcie, wymówki,
- nagłe zmiany zachowania,
- niską pewność siebie,

- wycofanie.

Możesz powiedzieć:

- „Martwię się o Ciebie.”
- „Widzę, że coś jest nie tak. Jestem obok.”
- „To, co przeżywasz, nie jest Twoją winą.”
- „Możemy razem poszukać pomocy.”

Twoja reakcja może być pierwszym momentem, kiedy ona usłyszy, że nie przesadza.

5. Czego nie mówić kobiecie doświadczającej przemocy

Nigdy nie mów:

- „Dlaczego go nie zostawisz?”
- „Może przesadzasz.”
- „Każdy ma problemy w związku.”
- „Pomyśl o dzieciach.”
- „Mogłaś go nie prowokować.”

Takie zdania:

- ✗ pogłębiają wstyd,
- ✗ wzmacniają poczucie winy,
- ✗ odcinają ją od zaufania,
- ✗ utrwalają izolację.

6. Reagowanie nie jest „mieszaniem się”

Przemoc to przestępstwo.

Reagowanie na przemoc to **obowiązek moralny i społeczny**, a w przypadku poważnych sytuacji – prawny.

Twoje milczenie może zostać odebrane jako zgoda.

Twoja reakcja może być pierwszym krokiem do jej wolności.

 Twoja reakcja ma znaczenie.
Może przerwać przemoc, zanim wydarzy się coś nieodwracalnego.

ROZDZIAŁ 7: Dlaczego kobieta nie odchodzi?

To pytanie słyszy wiele kobiet, które doświadczają przemocy.

Niestety – jest to pytanie, które **obarcza winą osobę krzywdzoną**, zamiast pytać o odpowiedzialność sprawcy.

Odejście z przemocowej relacji jest procesem, a nie decyzją „z dnia na dzień”.

Za każdym pozostaniem stoi historia bólu, manipulacji, lęku, zależności i często... miłości.

Poniżej przedstawiam najczęstsze powody, dla których kobieta **nie odchodzi**.

1. Strach

Strach jest realny.

Sprawcy bardzo często grożą:

- że skrzywdzą kobietę,
- że zabiorą dzieci,
- że odbiorą jej pieniądze,
- że ją „zniszczą”,
- że popełnią samobójstwo „przez nią”.

Badania pokazują, że **największe ryzyko zabójstwa kobiety występuje w momencie odejścia**.

Strach nie jest słabością.

Jest instynktem przetrwania.

2. Zniszczone poczucie wartości

Lata słyszenia:

- „Nikt cię nie zechce.”
- „Beze mnie sobie nie poradzisz.”
- „Jesteś nikim.”
- „To wszystko przez ciebie.”

powodują, że kobieta zaczyna wierzyć, że naprawdę jest bezwartościowa.

Przemoc **rozbija pewność siebie na kawałki**, aż trudno uwierzyć, że można żyć inaczej.

3. Gaslighting i poczucie winy

Gaslighting to manipulacja, która sprawia, że kobieta zaczyna wątpić w:

- swoje wspomnienia,
- swoje emocje,

- swoje odczucia,
- swoją percepcję,
- swoje prawo do sprzeciwu.

Słyszysz:

- „To twoja wina.”
- „Gdybyś była lepsza, mnie by to nie denerwowało.”
- „Ty mnie prowokujesz.”
- „Wymyślasz.”

I zaczyna wierzyć, że to ona jest „problemem”.

Wstyd + poczucie winy = emocjonalna klatka.

4. Uzależnienie emocjonalne (traumabond)

To cykl składający się z:

- krzywdy,
- napięcia,
- przemocy,
- przeprosin,
- „miodowego miesiąca”,
- chwilowego spokoju,
- powrotu przemocy.

Ten cykl tworzy **silne, toksyczne emocjonalne uzależnienie**.

Kobieta czeka na te krótkie momenty „dobroci”, wierząc, że „on znowu będzie taki jak kiedyś”.

To nie jest miłość.

To neurobiologiczna reakcja na powtarzającą się traumę.

5. Izolacja

Sprawcy systematycznie odcinają kobietę od:

- rodziny,
- przyjaciół,
- pracy,

- hobby,
- wsparcia społecznego.

Po latach kobieta może nie mieć już nikogo, komu mogłaby powiedzieć prawdę. Samotność staje się barierą.

6. Dzieci

Kobiety zostają, bo:

- chcą chronić dzieci przed bezdomnością,
- wierzą, że „dziecko potrzebuje ojca”,
- boją się sądów i walki o opiekę,
- bo sprawca straszy odebraniem dzieci.

Paradoksalnie — odejście jest często **jedyną realną ochroną** dla dzieci.

7. Zależność finansowa

Kobiety zostają, bo:

- nie mają pieniędzy,
- nie pracują,
- nie mają dostępu do konta,
- boją się ubóstwa,
- nie wiedzą, gdzie mogłyby zamieszkać.

To jedna z najczęstszych barier w odejściu.

8. Nadzieja

Kobieta pamięta:

- początki związku,
- miłość,
- obietnice,
- wspólne plany.

Wierzy, że „on może się zmienić”.

To normalny mechanizm, szczególnie gdy sprawca **umie przeproszać** i obiecywać poprawę.

9. Wstyd i presja społeczna

Wciąż słyszymy w Polsce:

- „W naszej rodzinie nie ma rozwodów.”
- „Trzeba wytrzymać.”
- „Małżeństwo to kompromis.”
- „Facet tak ma.”
- „Dzieci potrzebują pełnej rodziny.”

Te słowa **nie wspierają**.

One zamykają usta kobietom i wzmacniają krzywdzicieli.

*Zamiast pytać „dlaczego ona nie odchodzi?”,
zaczynamy pytać „dlaczego on ją krzywdzi?”
oraz „co możemy zrobić, by mogła odejść bezpiecznie?”.*

ROZDZIAŁ 8: Jak rozmawiać z kobietą, która doświadcza przemocy?

Rozmowa z kobietą, która doświadcza przemocy, wymaga uważności, delikatności i zrozumienia.

To, co powiesz — lub czego nie powiesz — może zaważyć na tym, czy ona:

- poprosi o pomoc,
- odważy się opowiedzieć więcej,
- zgłosi przemoc,
- zrobi pierwszy krok w stronę zmiany.

Ten rozdział jest przewodnikiem po tym, **jak wspierać mądrze i bezpiecznie**.

1. Uwierz jej

Najważniejsze zdanie, jakie możesz powiedzieć:

„Wierzę Ci.”

Kobiety, które doświadczają przemocy, często słyszą:

- „Na pewno przesadzasz.”
- „Na pewno nie było tak źle.”
- „Każdy czasem się pokłóci.”

Twoja wiara w jej słowa jest pierwszym krokiem do tego, by poczuła się bezpiecznie.

2. Słuchaj bez oceniania

Nie mów:

- „Dlaczego go nie zostawisz?”
- „Czemu wcześniej nic nie powiedziałaś?”
- „A może go sprowokowałaś?”

Takie pytania:

- ✗ pogłębiają wstyd,
- ✗ normalizują przemoc,
- ✗ izolują kobietę jeszcze bardziej.

Zamiast tego powiedz:

- „Jestem przy Tobie.”
- „To, co mówisz, jest ważne.”
- „Masz prawo tak się czuć.”
- „To nie jest Twoja wina.”

3. Nie naciskaj na natychmiastowe decyzje

Często chcemy powiedzieć:

- „Musisz go zostawić.”
- „Powinnaś natychmiast zgłosić sprawę.”
- „Zrób coś!”

Ale odejście to proces.

Nacisk może ją przestraszyć i zniechęcić do rozmów.

Zamiast tego:

- „Jesteś bezpieczna, kiedy rozmawiasz ze mną.”
- „Jestem tu, by Cię wspierać, niezależnie od tego, co zdecydujesz.”
- „Kiedy będziesz gotowa, mogę pomóc Ci znaleźć pomoc.”

4. Nazwij przemoc – delikatnie

Kobieta często nie zdaje sobie sprawy, że to, czego doświadcza, ma nazwę: przemoc.

Możesz powiedzieć:

- „To, co mówisz, wygląda na przemoc.”

- „Żaden partner nie powinien tak traktować drugiej osoby.”
- „Zasługujesz na szacunek i bezpieczeństwo.”

To nie jest osądzanie.

To edukacja, która otwiera oczy.

5. Zapewnij o poufności

Kobieta musi wiedzieć, że:

- nie powiesz nikomu jej słów,
- nie skontaktujesz się ze sprawcą,
- nie nagrasz,
- nie przekażesz informacji bez jej zgody (poza sytuacjami zagrożenia życia lub bezpieczeństwa dzieci).

Zaufanie jest fundamentem.

6. Zapytaj, czego potrzebuje

Proste pytania mogą otworzyć drogę:

- „Jak mogę Cię wesprzeć?”
- „Czy chcesz, żebym teraz tylko słuchała?”
- „Czy czujesz się bezpiecznie wracając dziś do domu?”
- „Czy chcesz zadzwonić do kogoś razem?”

Kobieta lepiej niż ktokolwiek wie, czego potrzebuje — warto jej to przypomnieć.

7. Unikaj banalizowania i usprawiedliwiania sprawcy

Nie mów:

- „Każdy facet czasem przesadza.”
- „Może miał stresujący dzień.”
- „Może źle zrozumiałaś.”
- „To normalne w związkach.”

To są słowa, które utrwalają przemoc.

8. Zaproponuj konkretne formy wsparcia

- wspólne szukanie numerów telefonów,
- pójście razem do instytucji,

- pomoc w dokumentowaniu przemocy,
- kontakt do psychologa,
- pozostanie pod telefonem „na wszelki wypadek”,
- interwencja w sytuacji zagrożenia.

9. Zadbaj o swoje granice

Wsparcie nie oznacza:

- zastępowania jej decyzji,
- brania odpowiedzialności za jej bezpieczeństwo,
- wchodzenia w rolę terapeuty.

Twoja rola to: być, wspierać, słuchać, reagować — nie ratować za wszelką cenę.

 Największym darem, jaki możesz dać kobiecie doświadczającej przemocy, jest obecność bez oceny i wiara w jej słowa.

ROZDZIAŁ 9: Mity o przemocy wobec kobiet

Wokół przemocy narosło wiele fałszywych przekonań.

Te mity sprawiają, że kobiety czują się winne, nieważne, niezrozumiane — a sprawcy czują się bezkarni.

Rozprawmy się z nimi jasno i konkretnie.

MIT 1: „Gdyby była naprawdę krzywdzona, odeszłaby.”

FAKT:

Odejście z przemocowej relacji to jeden z najtrudniejszych i najbardziej niebezpiecznych momentów w życiu kobiety.

Powstrzymują ją:

- strach,
- brak wsparcia,
- zależność finansowa,
- manipulacja,
- wstyd,
- presja społeczna,
- zagrożenie dla dzieci,

- brak alternatywy mieszkaniowej.

To nie jest kwestia „chcienia”.

To kwestia bezpieczeństwa.

MIT 2: „Przemoc to sprawa prywatna.”

FAKT:

Przemoc jest przestępstwem.

Tak jak kradzież, napaść czy groźby.

Nie ma znaczenia, czy dzieje się w domu, czy na ulicy.

Nie ma „prywatnych” przestępstw.

MIT 3: „On taki jest, ma trudny charakter.”

FAKT:

Przemoc nie jest cechą charakteru.

Jest **wyborem** i narzędziem kontroli.

Sprawcy potrafią być mili, czarujący i spokojni w pracy czy w towarzystwie — dlatego nie jest to „trudny charakter”, tylko zachowanie skierowane wybiórczo do partnerki.

MIT 4: „Ona na pewno przesadza.”

FAKT:

Kobiety raczej **umniejszają** swoje doświadczenia niż przesadzają.

Wstyd, strach i poczucie winy sprawiają, że często mówią ze znacznym opóźnieniem — i zaledwie część prawdy.

MIT 5: „Na pewno go sprowokowała.”

FAKT:

Nie istnieje takie zachowanie kobiety, które usprawiedliwia przemoc.

Krzyk, milczenie, zmęczenie, płacz, bałagan, gotowanie lub nie — **nic nie daje prawa do krzywdzenia**. Wina zawsze leży po stronie sprawcy.

MIT 6: „On jest agresywny tylko po alkoholu.”

FAKT:

Alkohol może wzmocnić zachowania agresywne, ale ich **nie tworzy**.

Przemoc istniała wcześniej — alkohol jedynie zdejmował hamulce.

Trzeźwość nie leczy przemocy.

MIT 7: „To tylko słowa, bez przesady.”

FAKT:

Przemoc psychiczna niszczy równie głęboko (a czasem głębiej) niż fizyczna.

Zostawia rany, które:

- podważają poczucie własnej wartości,
- tworzą lęk i niepewność,
- deformują obraz siebie,
- niszczą zdrowie psychiczne.

Brak siniaków nie oznacza braku cierpienia.

MIT 8: „Dzieci tego nie widzą.”

FAKT:

Dzieci widzą wszystko.

Widzą strach mamy.

Widzą agresję taty.

Widzą napiętą ciszę.

I noszą to w sobie przez lata.

Dziecko w domu z przemocą **zawsze** jest ofiarą przemocy.

MIT 9: „Każda para się kłóci. To normalne.”

FAKT:

Kłótnia to konflikt.

Przemoc to dominacja, lęk i kontrola.

To nie jest „to samo” ani „prawie to samo”.

MIT 10: „Ona pewnie lubi takie emocje.”

FAKT:

Żadna kobieta nie lubi życia w strachu.

Emocjonalna zależność nie jest „lubieniem przemocy” — jest skutkiem manipulacji, cyklu przemocy i niszczonej granic.

MIT 11: „W naszej rodzinie rozwodów nie ma.”

FAKT:

To presja kulturowa, która zmusza kobiety do życia w zagrożeniu.

Rodzina nie jest wartością wyższą niż bezpieczeństwo.

A przemoc nie jest „trudnym etapem małżeństwa”.

 **Mity chronią sprawców.
Prawda chroni kobiety.**

ROZDZIAŁ 10: Cykl przemocy i zachowania sprawcy

Przemoc nie jest jednorazowym wybuchem.

To **powtarzalny cykl**, który ma swoją strukturę i logikę — i który sprawia, że kobieta stopniowo traci siły, sprawczość i nadzieję, a jednocześnie coraz mocniej „utkwii” w relacji.

Model cyklu przemocy został opisany przez Lenore Walker i pozostaje jednym z najważniejszych narzędzi do zrozumienia dynamiki przemocowych relacji.

Cykl składa się z **trzech faz**, które powtarzają się w kółko.

1. Faza narastania napięcia

W tej fazie:

- sprawca staje się drażliwy,
- rośnie napięcie emocjonalne,
- pojawiają się drobne wybuchy złości,
- kobieta stara się „chodzić na palcach”,
- zaczyna unikać konfliktów,
- próbuje uspokajać partnera,
- bierze odpowiedzialność za jego emocje.

Typowe zachowania sprawcy:

- krytykowanie,
- kontrolowanie,
- złośliwe uwagi,
- ciche dni,
- wycofywanie czułości,
- wybuchy zazdrości,
- drobna przemoc psychiczna.

Emocje kobiety:

- napięcie,
- niepokój,
- poczucie winy,
- strach,

- chęć „naprawienia sytuacji”.

To faza, w której kobieta wciąż wierzy, że może powstrzymać przemoc.

2. Faza gwałtownej przemocy

To moment, w którym dochodzi do:

- agresji fizycznej,
- gwałtownej przemocy psychicznej,
- niszczenia rzeczy,
- gróźb,
- zastraszania,
- przemocy seksualnej,
- przemocy ekonomicznej.

W tej fazie:

- sprawca traci hamulce,
- kobieta jest w realnym zagrożeniu,
- dzieci często są świadkami przemocy,
- kobieta może próbować uciekać, chować się, bronić,
- podstawowym celem jest przetrwanie.

To najbardziej niebezpieczny moment — zarówno fizycznie, jak i emocjonalnie.

3. Faza „miodowego miesiąca” (pojednania)

Po wybuchu przemocy następuje faza, w której sprawca:

- przeprosza,
- płacze,
- obiecuje poprawę,
- obwinia alkohol, stres, dzieciństwo, „zły dzień”,
- obiecuje terapię,
- okazuje czułość,
- wysyła kwiaty, prezenty, wiadomości.

Mówi:

- „Już nigdy tego nie zrobię.”
- „To był incydent.”
- „Zmienię się.”
- „Jesteś jedyną osobą, którą kocham.”

Kobieta czuje wtedy:

- ulgę,
- nadzieję,
- miłość,
- wiarę w zmianę,
- przekonanie, że to „naprawdę ostatni raz”.

Niestety — **bez realnej terapii i konsekwencji prawnych ta faza zawsze kończy się powrotem do narastania napięcia.**

Dlaczego cykl przemocy jest tak niebezpieczny?

Bo tworzy:

1. Silne uzależnienie emocjonalne

Między bólem a czułością powstaje traumabond — toksyczna więź o ogromnej głębi emocjonalnej.

2. Złudzenie zmiany

Po fazie przemocy pojawia się faza pozornego spokoju — i kobieta wierzy, że to „on prawdziwy”.

3. Chaos emocjonalny

Wahania między strachem a miłością niszczą zdolność do logicznego myślenia.

4. Poczucie winy

Sprawca często obwinia kobietę za wybuchy:
„Gdybyś była spokojniejsza, to by się nie wydarzyło.”

5. Iluzję kontroli

Kobieta wierzy, że „gdy będzie wystarczająco dobra”, przemoc zniknie.

Zachowania sprawcy – najbardziej typowe wzorce

Sprawcy przemocy często mają wspólne cechy:

- manipulują emocjami,
- obwiniają innych,
- nie biorą odpowiedzialności,
- mają podwójny wizerunek (dobry dla świata, agresywny w domu),
- kontrolują i izolują,
- czują się uprawnieni do władzy,
- reagują złością na sprzeciw,
- stosują „karanie ciszą”,
- nie tolerują odmowy,
- wybuchają, gdy tracą kontrolę.

Dla otoczenia potrafią być czarujący, uprzejmi, zabawni.

Dlatego często nikt nie wierzy kobiecie, gdy mówi o przemocy.

 Przemoc nie jest jednorazowym incydem.

To cykl, który powtarza się tak długo, jak długo sprawca czuje bezkarność, a kobieta nie ma warunków, by odejść.

ROZDZIAŁ 11: Plan bezpieczeństwa

Plan bezpieczeństwa to **zestaw działań, decyzji i przygotowań**, które mają zwiększyć szanse kobiety na ochronę siebie i dzieci w sytuacji przemocy — zarówno tej, która już trwa, jak i tej, która może eskalować.

To nie jest dokument teoretyczny.

To instrukcja działania — cicha, przemyślana i praktyczna.

Każda kobieta ma prawo go przygotować.

I każda ma prawo korzystać z niego w każdym momencie.

1. Co to jest plan bezpieczeństwa?

To:

- zidentyfikowanie ryzyk,
- wskazanie osób, które mogą pomóc,
- przygotowanie ważnych dokumentów,
- ustalenie sygnałów alarmowych,

- zabezpieczenie środków finansowych,
- przygotowanie trasy ucieczki,
- wiedza, gdzie zgłosić się po pomoc,
- decyzja, komu powiedzieć o przemoc.

Plan bezpieczeństwa jest **poufny** i nikt nie musi wiedzieć, że został przygotowany.

2. Kiedy przygotować plan bezpieczeństwa?

- gdy przemoc narasta,
- gdy pojawiają się groźby,
- gdy partner kontroluje, straszy lub zastrasza,
- gdy kobieta myśli o odejściu,
- gdy wybuch przemoc już się wydarzył,
- nawet jeśli kobieta nie jest pewna, „czy to przemoc” — plan i tak jest potrzebny.

3. Co powinno znaleźć się w planie bezpieczeństwa?

3.1. Bezpieczne osoby

Lista osób, które:

- wierzą kobiecie,
- są gotowe pomóc,
- rozumieją sytuację,
- mogą odebrać telefon w każdej chwili,
- mogą zapewnić czasowe schronienie.

Przykład:

- przyjaciółka,
- siostra,
- sąsiadka,
- pracownik CUS lub OIK,
- policjant, który wcześniej prowadził sprawę.

3.2. Bezpieczne miejsca

Miejsca, do których kobieta może uciec w razie zagrożenia:

- mieszkanie bliskiej osoby,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- SOW – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia,
- komisariat Policji,
- miejsce publiczne.

3.3. Zestaw awaryjny / „pakiet bezpieczeństwa”

Kobieta powinna mieć przygotowane (schowane lub łatwe do spakowania):

- dowód osobisty,
- dowody dzieci,
- dokumenty medyczne,
- akt małżeństwa i urodzeń dzieci,
- pieniądze gotówką,
- zapasowe klucze,
- telefon + ładowarka,
- leki,
- ubrania na 1–2 dni,
- dokumenty związane z przemocą (np. zdjęcia obrażeń).

Pakiet może być ukryty u zaufanej osoby.

3.4. Bezpieczny telefon

Ważne zasady:

- usuwać historię połączeń i wiadomości,
- nie zapisywać numerów jako „OIK”, „psycholog”, „Policja”,
- korzystać z trybu incognito,
- używać kodu blokady,
- w razie ryzyka – używać telefonu zaufanej osoby.

3.5. Ścieżka ucieczki z domu

Kobieta powinna wiedzieć:

- które drzwi są najbliżej,

- gdzie są klucze,
- jak uniknąć blokady w pomieszczeniu,
- gdzie mogą być dzieci,
- którędy najłatwiej wyjść z mieszkania lub domu.

3.6. Sygnał alarmowy

Jeśli kobieta mieszka z kimś bliskim lub ma wsparcie sąsiadów, może ustalić sygnał:

- SMS typu „X”,
- zapalenie światła,
- odgłos,
- słowo-klucz wysyłane w wiadomości.

Sygnał uruchamia kontakt z Policją.

4. Co robić w sytuacji bezpośredniego zagrożenia?

- wyjść z domu natychmiast,
- zabrać dzieci, jeśli to możliwe,
- udać się do bezpiecznego miejsca,
- dzwonić 112, nawet szeptem (dyspozytor rozumie takie sytuacje),
- nie wracać po rzeczy,
- nie próbować „uspokajać sprawcy”.

5. Jak działać po odejściu?

Po odejściu kobieta powinna:

- poinformować zaufaną osobę,
- unikać miejsc znanych sprawcy,
- zmienić rutynę dnia,
- zgłosić się do OIK lub CUS,
- rozważyć założenie NK,
- zabezpieczyć dokumenty,
- zadbać o wsparcie psychologiczne,
- monitorować zachowania sprawcy.

6. Plan bezpieczeństwa a dzieci

Dzieci mogą:

- znać sygnał alarmowy,
- znać adres bezpiecznej osoby,
- wiedzieć, że nie wolno im próbować rozdzielać rodziców podczas przemocy.

Dzieci często są bohaterami — ale nie powinny być odpowiedzialne za bezpieczeństwo dorosłych.

 Plan bezpieczeństwa to nie akt paniki.
To akt odwagi, rozsądku i troski o siebie i dzieci.

ROZDZIAŁ 12: Wsparcie mężczyzn – dlaczego jest ważne?

Wsparcie mężczyzn – dlaczego jest ważne?***

Kampania Biała Wstążka powstała, by przypomnieć światu, że **przemoc wobec kobiet nie jest „kobiecy problemem”**.

To problem społeczny, w którym głos mężczyzn ma ogromne znaczenie.

Dlaczego?

Bo przemoc wobec kobiet najczęściej jest stosowana **przez mężczyzn**.

I to mężczyźni — ci dobrzy, uważni, odpowiedzialni — mogą przerwać milczenie, które przez lata było przyzwoleniem.

1. Mężczyzna, który wspiera, daje przeciwstawny wzorzec

W świecie, w którym wiele kobiet doświadczyło krzywdy, ogromną moc ma mężczyzna, który:

- słucha bez oceniania,
- wierzy, gdy kobieta mówi o przemocy,
- reaguje, kiedy widzi krzywdę,
- nie bagatelizuje agresji innych,
- tworzy przestrzeń szacunku i spokoju.

On nie „ratuje”.

On **towarzyszy**, wzmacnia, a jego obecność działa jak kotwica bezpieczeństwa.

2. Mężczyźni widzą i słyszą rzeczy, których kobiety nie widzą

W sytuacjach społecznych to właśnie mężczyzna może:

- zatrzymać żarty z przemocą w tle,
- zareagować na przemoc kolegi,
- powiedzieć: „To nie jest w porządku”,
- przerwać spiralę agresji,
- wykazać się odwagą, której inni nie mieli.

Reakcja mężczyzny często **zawstydza sprawcę**, bo odbiera mu iluzję przyzwolenia.

3. Mężczyźni mogą uczyć innych mężczyzn odpowiedzialności

W relacjach rówieśniczych mężczyźni mają wpływ na siebie nawzajem.

Znaczenie mają ich:

- słowa,
- postawy,
- normy,
- żarty,
- granice.

Kiedy mężczyzna mówi:

- „Tak nie traktuje się kobiet”,
- „To jest przemoc, nie związek”,
- „Twoje zachowanie jest nieakceptowalne”,

dzieje się coś ważnego: **przemoc przestaje być „męską sprawą”, a zaczyna być problemem społecznym.**

4. Mężczyzna wspierający działa jak lustro

Kobieta, która doświadcza przemocy, widziała przez lata tylko jeden wzorzec zachowania.

Bezpieczna, szanująca postawa mężczyzny pokazuje jej:

- że istnieją relacje bez przemocy,
- że można mówić o emocjach bez wyśmiania,
- że szacunek jest normą,
- że nie musi się bać, gdy ktoś podnosi głos.

To doświadczenie bywa leczące.

5. Wsparcie mężczyzn nie jest „bohaterstwem” — to odpowiedzialność

Kampania Biała Wstążka mówi jasno:

- nie trzeba być policjantem,
- nie trzeba być terapeutą,
- nie trzeba być „rycerzem”.

Wystarczy być:

- obecnym,
- uważnym,
- gotowym powiedzieć prawdę,
- człowiekiem, który nie odwraca wzroku.

6. Co mężczyźni mogą zrobić konkretnie?

- reagować na przemoc w swoim otoczeniu,
- jasno mówić, że jej nie akceptują,
- wspierać kobiety, które się zwierają,
- edukować innych mężczyzn,
- brać udział w kampaniach społecznych,
- uczyć synów szacunku i empatii,
- nie usprawiedliwiać przemocy „emocjami” czy alkoholem,
- stawiać granice kolegom, którzy krzywdzą swoje partnerki.

 Mężczyzna, który wspiera, nie „pomaga kobiecie”.

On pomaga całemu społeczeństwu stać się miejscem wolnym od przemocy.

ROZDZIAŁ 13: Co możesz zrobić dziś? (pierwsze kroki do zmiany)

Co możesz zrobić dziś? (pierwsze kroki do zmiany)

Nie musisz być gotowa na wielkie decyzje.

Nie musisz odchodzić dziś.

Nie musisz mieć planu na całe życie.

Ważne jest tylko jedno: **możesz zrobić pierwszy krok.**

Ten rozdział jest o małych, realnych działaniach, które pomagają odzyskać siłę, poczucie wpływu i bezpieczeństwo.

1. Nazwij to, czego doświadczasz

Możesz powiedzieć do siebie:

- „To, czego doświadczam, jest przemocą.”
- „To nie jest moja wina.”
- „Zasługuję na bezpieczeństwo.”

Słowa mają moc.

Nazywanie rzeczy po imieniu jest pierwszą formą odzyskiwania kontroli.

2. Powiedz komuś zaufanemu

Może to być:

- przyjaciółka,
- siostra,
- rodzic,
- sąsiadka,
- psycholog,
- pracownik CUS,
- osoba z Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Jedna rozmowa może zmienić wszystko.

Może otworzyć drzwi do pomocy, o której nie wiedziałaś.

3. Zapisz to, co się dzieje

Dokumentuj przemoc:

- daty,
- godziny,
- opis sytuacji,
- zdjęcia obrażeń,
- wiadomości,
- nagrania (jeśli czujesz się bezpiecznie).

To nie jest „zdrada”.

To zabezpieczenie siebie i dzieci.

4. Zapisz ważne numery telefonu

Na kartce, w notesie, w telefonie:

- **112** – nagłe zagrożenie
- **800 120 002** – Niebieska Linia
- OIK Grodzisk Mazowiecki
- CUS Milanówek
- zaufane osoby

W stresie pamięć zawodzi. Lista daje poczucie kontroli.

5. Opracuj pierwszy element planu bezpieczeństwa

Choćby jeden punkt:

- gdzie mogę pójść, jeśli będę musiała wyjść z domu?
- kto może mnie odebrać samochodem?
- gdzie są najważniejsze dokumenty?

To nie jest plan ucieczki.

To plan ochrony.

6. Odpocznij od poczucia winy

Powiedz sobie:

- „Nie jestem odpowiedzialna za przemoc.”
- „On wybiera, jak się zachowuje — nie ja.”
- „Mam prawo prosić o pomoc.”

Wina nie należy do Ciebie.

7. Porozmawiaj z profesjonalistą

Nawet jedna rozmowa z psychologiem lub pracownikiem socjalnym może przynieść:

- ulgę, zrozumienie,
- plan działania,
- informacje prawne,
- wsparcie emocjonalne.

Nie musisz dokonywać żadnych deklaracji. Wystarczy przyjść i porozmawiać.

8. Zadbaj o swoje ciało i emocje

Przemoc niszczy psychikę, ale również ciało.

Pierwszy krok do odbudowy to:

- kilka minut głębokiego oddechu,
- spacer,
- prysznic,
- rozmowa,
- chwila odpoczynku,
- ciepły posiłek.

To nie są „detale”. To fundamenty regeneracji.

9. Przygotuj małą „walizkę bezpieczeństwa”

Może być:

- w szafie,
- w bagażniku,
- u przyjaciółki.

W środku:

- dokumenty, pieniądze,
- klucze, ubrania,
- niezbędne leki,
- telefon lub powerbank.

Niech to będzie Twoja gwarancja, że masz wybór.

10. Przestań być sama z tym ciężarem

Najgorsze, co można zrobić w przemocy, to milczeć.

Milczenie chroni sprawcę. Rozmowa chroni Ciebie.

 **Nie musisz wiedzieć, co będzie jutro.
Wystarczy, że dziś zrobisz jeden krok ku sobie.
To już jest początek zmiany.**

ZAKOŃCZENIE

Przemoc wobec kobiet wciąż jest obecna w naszym społeczeństwie — cicha, niewidzialna, często wypierana.

Ale każda rozmowa, każdy artykuł, każda kampania i każda kobieta, która odważy się mówić, sprawiają, że ta cisza zaczyna pękać.

Ten poradnik powstał po to, aby:

- dać kobietom wiedzę i język, które pomagają nazwać to, czego doświadczają,
- pokazać, że przemoc nie jest prywatną sprawą, lecz naruszeniem praw człowieka,
- wskazać, gdzie szukać wsparcia,
- obalić mity, które latami odbierały kobietom głos,
- dać poczucie, że **nie są same**.

Każda kobieta zasługuje na życie wolne od strachu.

Na relację, w której może oddychać spokojnie.

Na dom, który jest miejscem ciepła, a nie kontroli.

Na świat, w którym jej emocje, granice i bezpieczeństwo są ważne.

Zmiana nie dzieje się jednego dnia.

Ale zaczyna się w chwili, w której kobieta słyszy:

„Wierzę Ci. Masz prawo do życia bez przemocy.”

Fundacja Dobrobyt – miejsce, w którym możesz zaczerpnąć wsparcia i wiedzy

Zapraszamy Cię na naszą stronę internetową www.fundacjadobrobyt.org.pl

oraz do naszych mediów społecznościowych.

Tworzymy przestrzeń, w której kobiety mogą:

- przeczytać wspierające artykuły,
- znaleźć refleksyjne materiały o emocjach, relacjach i odzyskiwaniu mocy,
- uczestniczyć w warsztatach rozwojowych,
- wziąć udział w wydarzeniach budujących uważność, dobrostan i poczucie wartości,
- poczuć, że istnieje miejsce, w którym kobieta **jest widziana, słyszana i traktowana z godnością**.

To przestrzeń, w której możesz poczuć, że nie jesteś sama.

Że Twój głos ma znaczenie.

Że Twoja historia jest ważna.

Że jest droga do życia, w którym nie musisz bać się własnego domu.

Na zakończenie chcemy Ci powiedzieć jedno:

- ♡ Masz prawo do życia bez przemocy.
- ♡ Masz prawo do wsparcia.
- ♡ Masz prawo do odzyskania swojego głosu, swojej siły, swojej wolności.

Nie musisz iść przez to sama.

Nie musisz podejmować decyzji dziś.

Wystarczy, że zrobisz jeden krok.

Reszta wydarzy się w swoim czasie — z pomocą ludzi i instytucji, które stoją po stronie kobiet.

Klauzula bezpieczeństwa

Poradnik „Przemoc, której nie chcemy” został przygotowany wyłącznie w celu edukacyjnym i informacyjnym.

Zawarte w nim treści mają wspierać osoby doświadczające przemocy oraz osoby udzielające pomocy.

Materiał ten nie zastępuje interwencji kryzysowej, pomocy prawnej, psychologicznej ani działań służb uprawnionych do reagowania w sytuacjach zagrożenia.

Jeśli znajdujesz się w stanie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia:

 dzwoń natychmiast pod numer 112.

Wszystkie wskazane w poradniku instytucje i numery kontaktowe mają charakter oficjalny, jednak ich dostępność może zależeć od godzin pracy lub procedur danej placówki.

Fundacja Dobrobyt nie ponosi odpowiedzialności za działania lub zaniechania jednostek i instytucji wymienionych w publikacji.

Korzystając z poradnika, pamiętaj:

masz prawo do bezpieczeństwa, ochrony i godnego traktowania.

Przemoc nigdy nie jest Twoją winą.

ZAŁĄCZNIK 1

Lista instytucji i miejsc pomocy
(Milanówek, powiat grodziski, poziom krajowy)

1. Milanówek i okolice

Centrum Usług Społecznych w Milanówku (CUS)

 ul. Kościuszki 16, 05-822 Milanówek

 22 755 86 35

 22 724 97 92

 www.cusmilanowek.pl

Zakres wsparcia:

- poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, rodzinne, prawne)
- procedura Niebieskiej Karty
- wsparcie asystenta rodziny
- pomoc pracownika socjalnego
- dostęp do lokalnych form wsparcia i programów pomocowych

Komisariat Policji w Milanówku

 ul. Literacka 13, 05-822 Milanówek

 47 72 42 861

 kp-milanowek.kancelaria@ksp.policja.gov.pl

Godziny pracy komisariatu:

 8:00–20:00

Po godzinach pracy kontakt:

 47 72 42 213 – Dyżurny KPP Grodzisk Mazowiecki

 112 – numer alarmowy

Zakres wsparcia:

- interwencje domowe
- natychmiastowy nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę
- zakładanie Niebieskiej Karty
- przyjmowanie zawiadomień o przemocy i przestępstwach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) – Grodzisk Mazowiecki

 ul. Żydowska 19, 05-825 Grodzisk Mazowiecki

 22 724 15 70

 22 734 43 10

 www.pcpgrodzisk.pl

Zakres wsparcia:

- interwencja kryzysowa
- pomoc psychologiczna i prawna
- wsparcie rodzin i osób doświadczających przemocy
- kierowanie do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia
- wsparcie dzieci i młodzieży

Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK)

 OIK jest prowadzony przez PCPR Grodzisk Mazowiecki

 22 724 15 70, 22 734 43 10

Zakres pomocy:

- całodobowa pomoc psychologiczna
- natychmiastowa pomoc w sytuacji kryzysowej
- możliwość schronienia dla kobiet i dzieci
- interwencje w sytuacjach zagrożenia

(Uwaga: OIK nie posiada publicznie podanego odrębnego adresu — działa w strukturze PCPR.)

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW)

 Lokalizacja nie jest publikowana ze względów bezpieczeństwa.

Kierowanie odbywa się przez PCPR lub CUS.

Zakres wsparcia:

- całodobowe bezpieczne schronienie
- pomoc psychologiczna, prawna i terapeutyczna
- wsparcie dla dzieci
- programy wychodzenia z przemocy

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna — Grodzisk Mazowiecki

 ul. Kościuszki 33, 05-825 Grodzisk Mazowiecki

 22 755 55 19

 www.ppp.grodzisk.pl

Zakres wsparcia:

- pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla dzieci i młodzieży
- wsparcie dla rodzin
- interwencja w kryzysie
- diagnozy i konsultacje

2. Ogólnopolskie numery pomocowe

 112

– w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia (całodobowo)

 800 120 002 – Niebieska Linia

– telefon dla osób doświadczających przemocy, anonimowy i bezpłatny

 800 100 100 – Linia dla rodziców i nauczycieli

– wsparcie psychologiczne, pomoc w sytuacjach rodzinnych

 116 111 – Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży

– całodobowo, bezpłatnie

 22 668 70 00 – Centrum Praw Kobiet

– pomoc prawna, psychologiczna, interwencyjna dla kobiet

ZAŁĄCZNIK 2

Wzór dokumentowania przemocy – dziennik zdarzeń

Dziennik dokumentowania przemocy (służy jako dowód w procedurach prawnych i socjalnych)

Data i godzina zdarzenia:

.....

Miejsce zdarzenia:

.....

Opis sytuacji (co się wydarzyło – konkrety, bez interpretacji):

.....

Forma przemocy:

- psychiczna
- fizyczna
- ekonomiczna
- seksualna
- kontrola / stalking

Czy były obecne dzieci?

- tak
- nie

Jeśli tak – opis:

.....

Skutki emocjonalne / fizyczne:

.....

Dowody:

- zdjęcia
- wiadomości SMS
- nagrania
- świadkowie
- dokumenty medyczne

Działania podjęte po zdarzeniu:

.....

ZAŁĄCZNIK 3

Lista sygnałów ostrzegawczych – „Czerwona flaga”

1. Na początku relacji

- nadmierna zazdrość, kontrola
- szybkie deklaracje miłości („Jesteś jedyna”, „Jesteśmy dla siebie stworzeni”)
- izolowanie od bliskich
- krytyka Twoich przyjaciół lub rodziny
- ciągła potrzeba kontroli kontaktów

2. W trakcie relacji

- umniejszanie Twoich uczuć
- manipulacja, gaslighting
- wybuchy złości „z byle powodu”
- groźby ukryte w żartach
- karanie ciszą
- ograniczanie dostępu do pieniędzy
- komentarze typu: „Beze mnie sobie nie poradzisz”

3. Zachowania bardzo niebezpieczne

- groźby śmierci, samobójstwa, odebrania dzieci
- kontrolowanie telefonu, maili, lokalizacji
- fizyczne zastraszanie (blokowanie drzwi, podnoszenie głosu, śledzenie)
- niszczenie rzeczy
- próby uniemożliwienia odejścia

Jeśli te zachowania występują — **jesteś w sytuacji zagrożenia**.

Należy niezwłocznie przygotować plan bezpieczeństwa.

ZAŁĄCZNIK 4

Lista rzeczy do „Pakietu bezpieczeństwa”

Zaleca się przygotować niewielką torbę lub teczkę i przechowywać ją:

- u zaufanej osoby,
- w pracy,
- w bagażniku,
- na dnie szafy.

Co powinna zawierać?

Dokumenty:

- dowód osobisty, paszport
- dokumenty dzieci
- akt małżeństwa, akty urodzenia dzieci
- decyzje administracyjne (np. alimenty), orzeczenia lekarskie

Finanse i dostęp:

- gotówka, karta płatnicza
- zapasowe klucze do domu i samochodu

Elektronika:

- telefon, powerbank
- ładowarka

Zdrowie:

- leki przyjmowane na stałe
- podstawowa apteczka

Higiena i ubrania:

- bielizna
- koszulka
- coś ciepłego

Dowody przemocy:

- zdjęcia obrażeń, wydruki wiadomości
- pendrive z kopią dowodów